Republic of the Philippines
Department of Education
Regional Office IX, Zamboanga Peninsula

Zest for Progress
Zeal of Partnership

5

Araling Panlipunan

Ikatlong Markahan – Modyul 8: Kahalagahan ng Pakikipaglaban ng mga Muslim sa Mindanao sa Pagpapanatili ng Kanilang Kasarinlan

Pangalan: ______________________________

Baitang at Seksyon: ______________________________

Paaralan: ______________________________

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Mga Manunulat: Maria Rosario C. Sabanal, Razel L. Fernandez

Editor: Maria Rosario C. Sabanal, MT-I

Mga Tagasuri: Crisente P. Talitayan, MT-I, Mizpa R. Ando, T-3

Tagaguhit/Tagakuha ng Larawan:

Tagalapat: **Leizel C. Caballero**

Tagapamahala: Majarani M. Jacinto, EdD, CESO VI
OIC, Schools Division Superintendent

Visminda Q. Valde, EdD
OIC, Assistant Schools Division Superintendent

Raymond M. Salvador, EdD, CESE
OIC, Assistant Schools Division Superintendent

Juliet A. Magallanes, EdD
CID Chief

Florencio R. Caballero, DTE
EPS - LRMDS

Alma L. Carbonilla, EdD
EPS - Araling Panlipunan

Alamin

Pagkatapos mong isagawa ang modyul na ito, ikaw ay inaasahang:

- Mapapahalagahan ang mga katutubong Pilipinong lumaban upang mapanatili ang kanilang kasarinlan (mga Muslim sa Mindanao).

Balikan

I-Panuto: Ayusin ang pagkakasunud-sunod ng mga letra sa bawat aytem upang malaman ang nakatagong salita.

1. roIgot- ____________________	Katutubong pangkat na makikita sa bulubunduking ng Cordillera.
2. Gnito- ____________________	Ninais makuha ng mga Espanyol upang may pantustos sa digmaan.
3. ismnoKrsiytia- ____________________	Relihiyong ipinalaganap ng mga Espanyol.
4. onReleby- ____________________	Tawag sa hindi pagsunod o pagsuway sa mga patakaran ng mga Espanyol.
5. wangangayPa- ____________________	Tradisyon ng mga Igorot ng pakikidigma at pagpugot ng ulo sa kaaway.

II. Panuto: Ayusin ang pagkakasunud-sunod ng mga letra sa bawat aytem upang malaman ang nakatagong salita.

Aralin 8	**Kahalagahan ng Pakikipaglaban ng mga Muslim sa Mindanao sa Pagpapanatili ng Kanilang Kasarinlan**

Tuklasin

I-Panuto: Markahan ng ekis (x) ang mga larawang hindi kabilang sa grupo.

Inilikha sa Canva for Education https://bit.ly/394jM74

Suriin

Basahin at unawaing mabuti ang teksto.

MGA KATUTUBONG PANGKAT NA LUMABAN SA KOLONYALISMONG ESPANYOL

Dahilan ng Pananakop sa mga Muslim	Pangyayari
Mga Muslim sa Mindanao Source: https://bit.ly/3oojq1F	Kagaya ng karanasan sa mga Igorot, hindi rin agad nasakop ng mga Espanyol ng mga Muslim sa Mindanao. Mula ika-7 hanggang ika-14 na siglo, nasakop ng mga Muslim (Moors) ang Spain. Batay sa karenasang ito, batid ng mga Espanyol na hindi magiging madali na magapi ang mga Muslim sa timog ng Pilipinas.
Tatlong Sultanato sa Mindanao Source: https://bit.ly/3oojq1F	Mayroon nang tatlong matatatag na sultanato sa Mindanao pagsapit ng ika-16 siglo. Ito ay ang sultanato ng Sulu, sultanato ng Maguindanao, at sultanato ng Buayan. Upang maging ganap at lehitimo ang pagsakop. nila sa buong Pilipinas, noong 1571 ay sinimulan ng mga Espanyol ang tangkang pagsakop sa Mindanao. Hindi basta sumuko ang mga Muslim. Nilabanan nila ang mga pwersang Espanyol na sumalakay sa Mindanao sa serye ng mga labanang tinawag na Digmaang Moro.
Digmaang Moro Source: https://bit.ly/3oojq1F	Tulad ng Cordillera, naging maigting din ang pagpapadala ng mga Espanyol ng mga ekspedisyong militar sa Mindanao upang tuluyan na itong mapasailalim sa kanila. Sa panahong ito, anim na digmaan ang sumiklab sa pagitan ng mga Muslim at mga Espanyol. Mahalaga sa mga Muslim na mapanatili ang kalayaan. Lalo na sa aspekto ng relihiyon. Para sa kanila, ang Islam ay hindi lamang isang relihiyon kung hindi isa ring paraan ng pamumuhay.

Anim na Digmaang Moro Laban sa Spain	
Unang Digmaang Moro (1571-1581)	Nagsimula nang gawing kolonya ng Spain ang Pilipinas sa pamumuno ni Miguel Lopez de Legazpi at nagwakas nang salakayin ng mga Espanyol ang Brunei.
Ikalawang Digmaang Moro (1591-1597)	Nagsimula nang tangkaing sakupin ng mga Espanyol ang Mindanao at nagwakas nang masara ang kutang itinatag ng mga Espanyol sa rehiyon.
Ikatlong Digmaang Moro (1599-1635)	Nagsimula nang salakayin ng mga Espanyol ang tatlong sultanato sa Visayas at nagwakas sa pagkakatatag ng himpilang pangmilitar ng mga Espanyol sa Zamboanga.
Ikaapat na Digmaang Moro	Nagsimula nang itatag ang kuta ng mga Espanyol sa Zamboanga at nagwakas sa pagkakasara nito.

(1635-1663)	
Ikalimang Digmaang Moro (1718-1762)	Nagsimula nang muling itatag at buksan ang kuta ng mga Espanyol sa Zamboanga at nagwakas nang salakayin ng mga British ang Maynila.
Ikaanim na Digmaang Moro (1848-1898)	Nagsimula nang magpadala ng ekspedisyong militar ang mga Espanyol sa Sulu at nagwakas nang mapasailalim ng United States ang Pilipinas.

KAHALAGAHAN NG IBA'T-IBANG TUGON NG MGA MUSLIM SA KOLONYALISMONG ESPANYOL		
Tugon	Pangyayari	Kahalagahan
Pakikidigma ng mga Muslim	-inilunsad ang anim na Moro War sa pagitan ng ika-16 at noong ika-17 na siglo, nagkaroon ng mabuting ugnayan ang mga sultanato ng Sulu at Maguindanao -sa pamumuno ni Sultan Kudarat ay inilunsad ang kauna-unahang jihad o banal na digmaan laban sa mga Espanyol. -bunga ng Jihad, nilisan ng mga Espanyol ang Mindanao at itinuon na lamang ang kanilang misyon sa Luzon	-Pagiging matapang at bihasa sa pakikipaglaban. -Pagkakaroon ng pagkakaisa ng mga sultanato. -May kagandahang dulot ang pakikidigma laban sa mga Espanyol.
Paglagda ng Kasunduan ng mga Muslim	-noong 1851, napilitang lumagda ang mga Muslim dulot ng panggigipit ni Gobernador-Heneral Juan Antonio de Urbiztondo. Ayon sa kasunduan, maibabalik lamang sa mga sultan ang kanilang kabisera kung kikilalanin nila ang kapangyarihan ng pamahalaang Espanyol sa sultanato ng Sulu at mga katabing teritoryo nito. -nagkaroon ng magkaibang interpretasyon ang dalawang panig sa kasunduang ito: • para sa Espanyol, hudyat ito ng pagpapasakop ng mga Muslim; • para sa mga Muslim, ito ang pagkakaibigan at pantay na estado ng mga Espanyol at mga Muslim.	-Pagiging organisado. -May paninindigan sa kanilang nakagisnang relihiyon.

Pagyamanin

I.Panuto: Punan ang tsart sa ibaba ng mga pahayag na makikita sa loob ng kahon.

Jihad	Digmaang Moro	Pagpapalaganap ng Kristiyanismo
Paglagda sa Kasunduan	Pagpapalawak at Pagpapalakas ng Kolonya	

Mga Katutubong Pangkat na Hindi Napasailalim ng mga Espanyol

Mga Muslim sa Mindanao

Dahilan ng Pananakop

1. ______________________

2. ______________________

Tugon sa Pananakop

3. ______________________

4. ______________________

5. ______________________

pagpapanatili ng kapangyarihan ng mga sultanato

Gawain

Gawain A: Digmaang Moro

I. Panuto Tukuyin ang digmaang moro na naganap sa sumusunod na taon.

ANIM NA
DIGMAANG MORO
LABAN SA SPAIN

1571-1581
1. ______________________
Nagsimula nang gawing kolonya ng Spain ang Pilipinas sa pamumuno ni Miguel Lopez de Legazpi at nagwakas nang salakayin ng mga Espanyol ang Brunei.

1591-1635
2. ______________________
Nagsimula nang tangkaing sakupin ng mga Espanyol ang Mindanao at nagwakas nang magsara ang kutang itinatag ng mga Espanyol sa rehiyon.

1599-1635
3. ______________________
Nagsimula nang salakayin ng mga Espanyol ang tatlong Sultana to sa Visayas at nagwakas sa pagkatatag ng himpilang pangmilitar ng mga Espanyol sa Zamboanga.

1635-1663
4. ______________________
Nagsimula nang itatag ang kuta ng mga Espanyol sa Zamboanga at nagwakas sa pagkakasara nito.

1718-1762
5. ______________________
Nagsimula nang muling itatag at buksan ang kuta ng mga Espanyol sa Zamboanga at nagwakas nang salakayin ng mga British ang Manila.

1848-1898
IKAANIM NA DIGMAANG MORO
Nagsimula nang magpadala ng ekspedisyong military ang mga Espanyol sa Sulu at nagwakas nang mapasailalim ng United States ang Pilipinas.

Inilikha sa Canva for Education

https://bit.ly/394jM74

Gawain B: Sang-ayon Ka ba? Oo o Hindi?

I. Panuto: Totoo ba ang isinasaad ng mga pahayag sa bawat aytem? Lagyan ng tsek (✓) ang angkop na bilog gamit ang iyong krayola.

		Oo	Hindi
1.	Pagkakaroon ng pagkakaisa ng mga sultanato.		
2.	Hindi pagiging organisado.		
3.	Pagiging matapang at bihasa sa pakikipaglaban.		
4.	Walang paninindigan sa kanilang nakagisnang relihiyon.		
5.	May kagandahang dulot ang pakikidigma laban sa mga Espanyol.		

Gawain C. Buuin Mo!

I-Panuto: Buuin ang puzzle sa ibaba gamit ang mga kahulugan na nakasulat sa ibaba.

Buuin Mo!

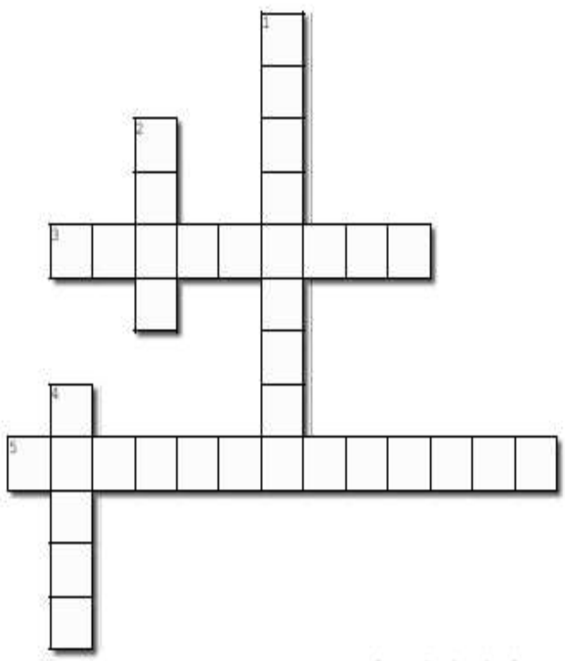

Created using the Crossword Maker on TheTeachersCorner.net

Across

3. Matatag na pamahalaan sa Mindanao.

5. Serye nang labanan sa pagitan ng mga Muslim at Espanyol.

Down

1. Pakikipag-ugnayan tungo sa kapayapaan.

2. Sultanatong sinasakupan ng Jolo, Tawi-Tawi, Cagayan de Oro at Basilan.

4. Banal na digmaan ng mga Muslim laban sa mga Espanyol.

Gawain D. Pahalagahan Mo!

I-Panuto: Punan ng tamang impormasyon ang hinihingi sa Tsart sa ibaba.

Tugon ng mga Muslim sa Kolonyalismong Espanyol	Kahalagahan
Pakikidigma	1. ____________________ ____________________ 2. ____________________ ____________________ 3. ____________________ ____________________
Paglagda sa Kasunduan	4. ____________________ ____________________ 5. ____________________ ____________________

Isaisip

Panuto: Kumpletuhin ang mga pangungusap sa ibaba. Isulat ang sagot sa patlang.

Ang natutunan ko sa araling ito ay ang mga Muslim sa Mindanao ay isa sa mga katutubong pangkat na hindi napasailalim o nasakop ng mga Espanyol. Sila ay tinangkang sakupin dahil sa pagpapalaganap ng Kristiyanismo, at (1.)____________Nagkaroon ng anim na Digmaang Moro laban sa mga Espanyol. Naging mahalaga ang pakikidigma ng mga Muslim sa Mindanao, dahil sa pagkakaroon ng pagkakaisa ng mga sultanato, (2.) ____at(3.)_________________. Dagdag nito, ang paglagda ng kasunduan sa pagitan ng mga Muslim at Espanyol ay nagpapakita ng (4.) ________________________ at (5.) ____________________________________.

Tayahin

Panuto: Basahing mabuti ang mga sumusunod na pahayag. Bilugan ang titik ng tamang sagot.

1. Bakit hindi tuluyang nasakop ng mga Espanyol ang Mindanao?
   A. Malawak ang lugar na ito.
   B. Hindi interesado ang mga Espanyol dito.
   C. Walang sasakyan ang mga Espanyol patungo rito.
   D. Nagkaisa ang mga Muslim laban sa mga Espanyol.

2. Bakit pinayagan ng mga Espanyol na magkaroon ng kalayaan ang mga Muslim?
   A. Masunurin ang mga ito.
   B. Mayayaman ang mga ito.
   C. Hindi nila masupil ang mga ito.
   D. Hindi nila inabot ang lugar nito.

3. Alin sa mga sumusunod ang **HINDI** kasama sa sultanato ng Sulu?
   A. Basilan C. Lanao
   B. Cagayan de Oro D. Tawi-Tawi

4. Ano ang relihiyon ang niyayakap at sinusunod sa isang sultanato ng mga sinaunang Pilipino?
   A. Animismo C. Koran
   B. Islam D. Paganismo

5. Bakit mas katanggap-tanggap sa mga Muslim ang mga Sultanato sa Mindanao kaysa sa Kolonyang mga Espanyol?
   A. Nais nilang kilalanin ang kapangyarihan ng hari.
   B. Higit na nakasanayan ng mga Muslim ang sultanato kaysa sa kolonya.
   C. Papalitan ng kakaibang relihiyon ang sultanato sa ilalim ng kolonya.
   D. Hindi pananakop at walang puwersahan sa pagsunod ang mga Muslim sa kapangyarihan ng Sultan.

6. Bakit armadong paraan ng pagsakop ang ginagamit ng mga Espanyol upang kalabanin ang mga Igorot at Muslim?
   A. Ipinatupad nila ang patakarang divide and conquer.
   B. Ang armadong paraan ang pinakaepektibo sa isasagawang pananakop ng mga Espanyol.
   C. Armadong pamamaraan din ang ginamit ng mga Igorot at Muslim sa mga Espanyol.
   D. Hindi nais ng mga Espanyol na mapayapang paraan ang pakikipaglaban sa mga Espanyol

7. Ang mga sumusunod ay ang Sultanato ng Mindanao maliban sa isa:
   A. Sultanato ng Buayan C. Sultanato ng Maguindanao
   B. Sultanato ng Lanao D. Sultanato ng Sulu

8. Pang-ilang digmaang moro nailunsad ni Kudarat ang kauna-unahang banal na digmaan laban sa mga Espanyol?
   A. ikatlong digmaang moro B. ikalimang digmaang moro
   B. ikaapat na digmaang moro D. ikaanim na digmaang moro

9. Nagwakas sa pagkakasara ang kuta ng mga Espanyol sa Zamboanga sa pagtatapos ng ikaapat na digmaang moro. Anong taon naganap ang pagsasara?
   A. 1633 B. 1643 C.1653 D.1663

10. Ang mga sumusunod ay ang mga katangian ang ipinamalas ng mga Muslim sa Mindanao sa panahon ng pakikipaglaban nila sa tangkang pananakop ng mga Espanyol sa Mindanao maliban sa isa:
   A. Pagpapahalaga sa kasarinlang nakagisnan.
   B. Pagpapakita ng katalinuhan at katapangan sa pakikipaglaban sa digmaan.
   C. Pagbibigkis ng kasunduang ipagtanggol ang bawat isa sa oras ng kagipitan.
   D. Pakikipagkalakalan o pagbabarter ng mga nitibong kagamitan sa pagitan ng mga Muslim sa Mindanao at Espanyol.

Karagdagang Gawain

Panuto: Sagutin ang mga sumusunod na tanong. Isulat ang sagot sa patlang. Gamitin ang Rubrik bilang batayan ng pagbibigay ng puntos. **(5 puntos/aytem)**

RUBRIK SA PAGPAPALIWANAG

Pamantayan	Deskripsyon
Napakahusay (5)	Napakalinaw at napakatumpak ng sagot sa tanong
Mahusay (4)	Malinaw at tama ang sagot sa tanong
Katamtaman (3)	May kalinawan ang sagot ngunit may ilang punto na nalilihis sa tanong.
Di-gaanong Maayos (2)	Hindi masyadong malinaw ang sagot sa tanong
Sadyang Di-Maayos (1)	Hindi natapos ang sagot/ Walang naisulat.

1. Bakit ganun na lamang ang pagtatanggol ng mga Muslim sa kanilang pagkakakilanlan at relihiyon? Ipaliwanag.

   Sagot:____
   ____
   ____
   ____
   ____

2. Maipagmamalaki mo ba ang tagumpay sa pakikidigma ng ating mga kababayang Muslim sa Mindanao laban sa mga Espanyol? Bakit/Bakit hindi?

   Sagot:____
   ____
   ____
   ____
   ____

Susi sa Pagwawasto

Balikan

1. Ginto
2. Igorot
3. Kristiyanismo
4. Rebelyon
5. Pangangayaw

Tuklasin

1.
2.

Pagyamanin

1. Pagpapalaganap ng Kristiyanismo
2. Pgpapalawak at Pagpapalakas ng Kolonyalismo
3. Jihad
4. Digmaang Moro
5. Paglagda sa Kasunduan

GAWAIN A

1. Unang Digmaang Moro
2. Ilakawang Digmaang Moro
3. Ikatlong Digmaang Moro
4. Ikaapt na Digmaang Moro
5. Ilaminang Digmaang Moro

GAWAIN B

1. ✓ - Oo
2. ✓ - Hindi
3. ✓ - Oo
4. ✓ - Hindi
5. ✓ - Oo

GAWAIN C

Pababa
1. kasunduan
2. sulu
4. jihad

Pahalang
3. sultanato
5. digmaang moro

GAWAIN D

1. pagiging matapang at bihasa sa pakikipaglaban
2. pagkakaroon ng pagkakaisa ng mg sultanato
3. may kagandahang dulot ang pakikidigma laban sa mga Espanyol.
4. pagiging organisado
5. may paninindigan sa kanilang nakagisnang relihiyon.

Isaisip

1. pagpapalawak at pagpapalakas ng Kolonyalismo
2. pagiging matapang at bihasa sa pakikipaglaban
3. may kagandahang dulot ang pakikidigma laban sa mga Espanyol.
4. pagiging organisado
5. paniningdigan sa kanilang nakagisnang relihiyon.

Tayahin

1. D
2. C
3. C
4. D
5. D
6. B
7. B
8. B
9. D
10. D

Sanggunian:

Books:

Gabuat, Maria Annalyn P., Michael M. Mercado, and Mary Dorothy dL. Jose. 2016. "Araling Panlipunan 5." *Pilipinas Isang Bansa*, 208-210, 213-222. Quezon City, Philippines: Vibal Group, Inc.

Internet:

TheTeachersCorner.net Scramble Maker

TheTeachersCorner.Net Crossword Maker

www.canva.com (Canva for Education)

Photo Credits:

https://bit.ly/394jM74

https://bit.ly/3oojq1F

https://bit.ly/3bdwUJO

Region IX: Zamboanga Peninsula Hymn – Our Eden Land

Here the trees and flowers bloom
Here the breezes gently Blow,
Here the birds sing Merrily,
The liberty forever Stays,

Here the Badjaos roam the seas
Here the Samals live in peace
Here the Tausogs thrive so free
With the Yakans in unity

Gallant men And Ladies fair
Linger with love and care
Golden beams of sunrise and sunset
Are visions you'll never forget
Oh! That's Region IX

Hardworking people Abound,
Every valleys and Dale
Zamboangueños, Tagalogs, Bicolanos,
Cebuanos, Ilocanos, Subanons, Boholanos,
Ilongos,
All of them are proud and true
Region IX our Eden Land

Region IX
Our..
Eden...
Land...

The Footprints Prayer

One night I had a dream. I dreamed that I was walking along the beach with the LORD.

In the beach, there were two (2) sets of footprints – one belong to me and the other to the LORD.

Then, later, after a long walk, I noticed only one set of footprints.

"And I ask the LORD. Why? Why? Why did you leave me when I am sad and helpless?"

And the LORD replied "My son, My son, I have never left you. There was only one (1) set of footprints in the sand, because it was then that I CARRIED YOU!

Trees by Joyce Kilmer

I think that I shall never see
A poem lovely as a tree.

A tree whose hungry mouth is prest
Against the earth's sweet flowing breast;

A tree that looks at God all day,
And lifts her leafy arms to pray;

A tree that may in Summer wear
A nest of robins in her hair;

Upon whose bosom snow has lain;
Who intimately lives with rain.

Poems are made by fools like me,
But only God can make a tree.